

Ruimtelijke onderbouwing

Behorende bij het verzoek voor een nieuw
aan te leggen fietspad met observatiepunt als onderdeel van het
IIVR-project
"aanleggen fietsroute Elburg - Roggebot"

15 december 2009

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Het verzoek**
- 3. Het vigerende bestemmingsplan**
- 4. Beleidskader en beoordeling**
 - 4.1. Rijksbeleid
 - 4.1.1. Rijksbeleid: Natura 2000
 - 4.2. Provinciaal en gemeentelijk beleid
 - 4.2.1. Provinciaal beleid: Streekplan 2005
 - 4.2.2. Provinciaal beleid: Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten
Waardevolle landschappen
 - 4.2.3. Provinciaal beleid: Reconstructieplan
 - 4.2.4. Gemeentelijk beleid: Structuurvisie 2030
 - 4.2.5. Gemeentelijk beleid: Meerjarig ontwikkelingsprogramma R&T
 - 4.3. Ecologie
 - 4.4. Archeologie / cultuurhistorie
 - 4.5. Verkeersveiligheid
 - 4.6. Waterhuishouding
 - 4.7. Milieuaspecten
 - 4.7.1. Bodemonderzoek
 - 4.7.2. Wet geluidhinder
 - 4.7.3. Luchtkwaliteit
- 5. Economische uitvoerbaarheid**

1. Inleiding

Onderhavig document bevat de ruimtelijke onderbouwing voor het in hoofdstuk 2 beschreven project. De aanvraag is ingediend op 28 mei 2008.

2. Het verzoek

Het Integrale Inrichtingsplan Veluwe Randmeren (IIVR) is een initiatief van 19 overheden om de gebruiks- en natuurwaarde van de Veluwerandmeren te verhogen. Dit project is in 1996 gestart en na een intensief planproces is op 21 juni 2001 het Inrichtingsplan Veluwerandmeren vastgesteld. In dit Inrichtingsplan zijn 36 maatregelen beschreven die tussen 2002 en 2010 gerealiseerd gaan worden. Met ondertekening van het convenant behorende bij het Inrichtingsplan, hebben de betrokken overheden te kennen gegeven achter de inhoud van het plan te staan. De gemeente Oldebroek is een van de partners en ondertekenaars van het IIVR. De ondertekening houdt in dat de desbetreffende gemeenten dienen te zorgen voor de planologische regeling als een maatregel op eigen grondgebied ligt.

Een van de 36 maatregelen welke zijn opgenomen in het Inrichtingsplan is het aanleggen van een fietsroute tussen Harderwijk en Roggebot. Een gedeelte van de gewenste fietsroute is gelegen op Oldebroeks grondgebied, waardoor de gemeente Oldebroek dit planologisch dient te regelen.

De regio IJssel Vecht is de projectuitvoerder van alle IIVR maatregelen. Dit in opdracht van het IIVR.

De aanvraag betreft de aanleg van een fietspad op en langs de Zomerdijk met de aanleg van een talud voor het observatiepunt ten hoogte van Noordermerk. Het plan beoogt een zoveel mogelijk vrij liggend recreatief fietspad op en langs de Zomerdijk in de gemeente Oldebroek. Een observatiepunt is onderdeel van de fietsroute. Deze moet ten noorden komen van het huidige rustpunt nabij de Bolsmerksluis.

De grond is in eigendom van particulieren en van Waterschap Veluwe. Het Waterschap Veluwe verpacht enkele percelen welke in hun eigendom is.

De doelstellingen van de projecten:

Het doel van de aanleg van het fietspad is het versterken van de belevingswaarde van het randmeergebied door het realiseren van een aantrekkelijke, veilige, ononderbroken en bewegwijzerde fietsroute rondom Drontermeer en Veluwemeer.

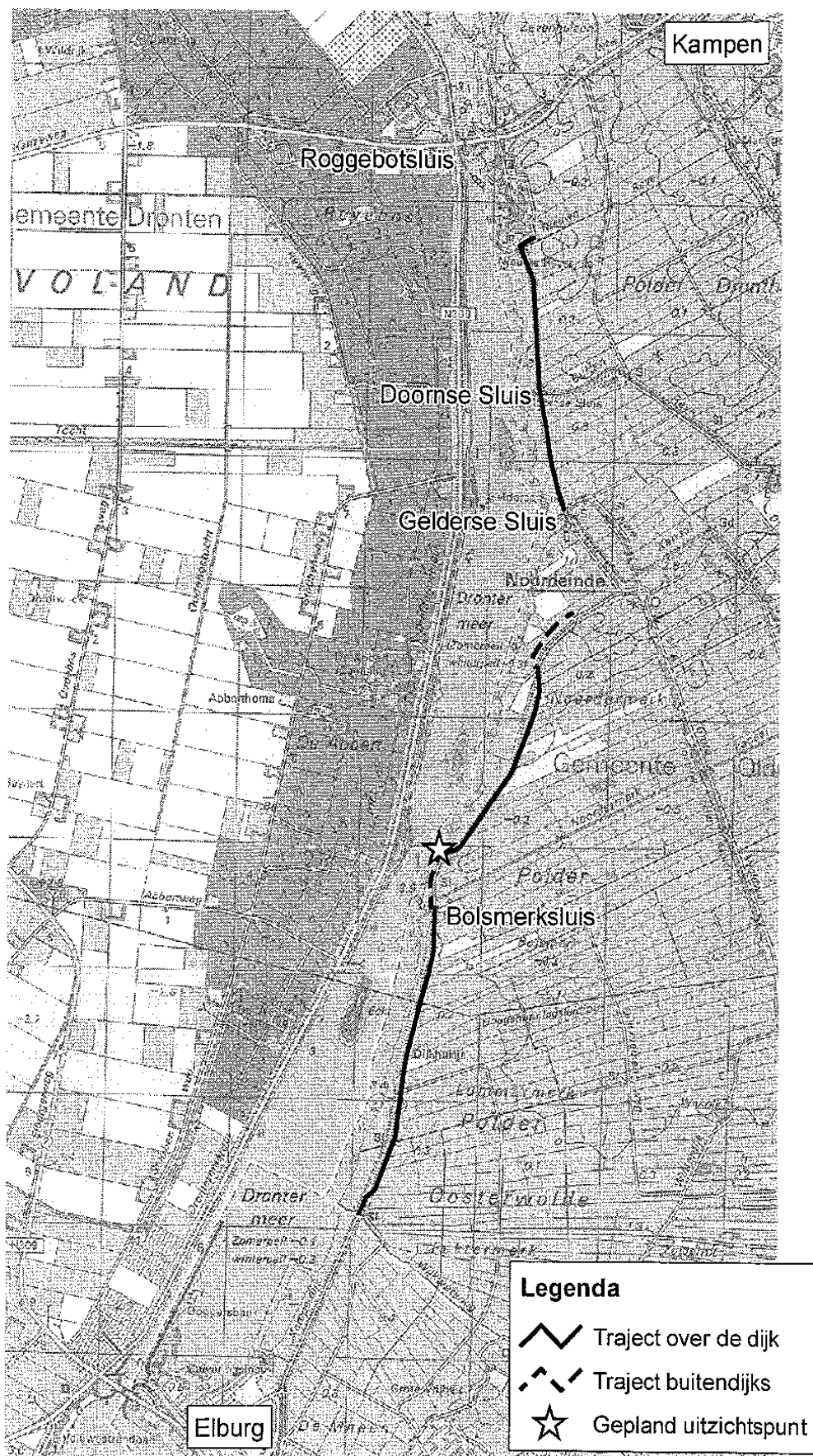
Het realiseren van een bereikbaar, toegankelijk en landschappelijk ingepast observatiepunt met uitzicht over "de Abbert" en het weidevogelgebied, dat tevens dient als fietsdoel waar passanten beschut kunnen rusten en kunnen worden voorgelicht over de aanwezige natuurwaarden door middel van informatieborden.

De hierna volgende redenen liggen ten grondslag aan het verzoek:

- Bestaande onverharde paden en landwegen worden gebruikt voor fietstochten, maar daar ontbreekt het aan goede bewegwijzering, fietscomfort en er komen onveilige situaties voor. Hierdoor worden de fietspaden beperkt gebruikt.
- Voor een recreatief rondje rondom Veluwemeer en Drontermeer moet nu veel worden omgefietst over minder aantrekkelijke wegen of fietspaden.
- Op de Zomerdijk ontstaan gevaarlijke situaties doordat gemotoriseerd verkeer en (recreatieve) fietsers de weg samen gebruiken.

Het verzoek is in overleg met de gemeente Oldebroek, De Regio IJssel Vecht en het Waterschap Veluwe ingediend, waardoor is gekomen tot onderhavige projectprocedure.

Foto 1



3. Het vigerende bestemmingsplan

Ter plaatse is het vigerend bestemmingsplan "Buitengebied Oosterwolde", dat is vastgesteld door de gemeenteraad van Oldebroek op 13 oktober 1988 en goedgekeurd door de Gedeputeerde Staten van Gelderland op 27 april 1989. Dit bestemmingsplan legt ter hoogte van het aanleggen van het fietspad de bestemming "Agrarisch waardengebied". De gronden zijn bestemd voor één of meer vormen van agrarisch grondgebruik en/of het behoud, beheer en/of herstel van de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Het plan voorziet in de aanleg van een recreatief fietspad op agrarische grond. Het observatiepunt is bedoeld voor recreatie en eveneens geen agrarisch grondgebruik. Op grond hiervan is het plan in strijd met het geldende bestemmingsplan.

4. Beleidskader en beoordeling

De volgende (ruimtelijke) motivatie kan gezien worden als een positieve argumentatie om op/nabij de Zomerdijk de aanleg van een fietspad en de bouw van een observatiepunt toe te staan, waardoor kan worden afgeweken van het vigerende bestemmingsplan.

4.1 Rijksbeleid

4.1.1. Rijksbeleid: Natura 2000

Beleid

Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een significant effect kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura-2000 gebied zijn vergunningplichtig ingevolge de Natuurbeschermingswet. Er zal alleen een vergunning worden afgegeven door het bevoegde gezag indien met zekerheid vast is komen te staan dat er geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied zal optreden. Zie verder: hoofdstuk/paragraaf 4.3. Ecologie.

4.2 Provinciaal en gemeentelijk beleid

4.2.1. Provinciaal beleid: Streekplan 2005

In het streekplan worden de beleidskaders voor de ruimtelijke ontwikkeling voor een periode van 10 jaar aangegeven. Binnen het streekplan zijn de ontwikkelingen rondom de Randmeren apart benoemd.

Beleid Ecologische hoofdstructuur

Uit de "Beleidskaart ruimtelijke structuur" blijkt dat het plangebied van het project gelegen is in het Groen Blauw Raamwerk (EHS natuur). Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de "nee, tenzij" - benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Door middel van onderzoek kan worden aangegeven of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast. De te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn in de streekplanuitwerking "Kernkwaliteiten en omgevingscondities" (zie hieronder) opgenomen.

Beoordeling

Zie de beoordeling onder het kopje "Streekplanuitwerking "Kernkwaliteiten en omgevingscondities".

Beleid Recreatie & toerisme (extensieve dagrecreatie)

Uit de "Beschermingskaart" blijkt dat er over de Zomerdijk een "Landelijke fietsroute" loopt. Die fietsroute vormt, samen met andere belangrijke fietsroutes in Gelderland, onderdeel van het landelijke routenetwerk, aangelegd met financiële steun van zowel rijk als provincie. Zij wordt gekenmerkt door een hoge recreatieve belevingswaarde (mede in relatie met de omringende natuur en landschap en de aanwezige cultuurhistorische elementen), een landelijk uniforme bewegwijzering en een bewezen gunstig effect op de economische omzet van bedrijven langs de routes.

Deze routes zijn van zo'n groot belang voor de toeristisch-recreatieve belevingswaarde van Gelderland, dat zij planologische bescherming behoeven.

Beoordeling

Het fietspad is al in het streekplan (op de beschermingskaart) opgenomen. Vanuit de genoemde beleidsuitgangspunten past het fietspad binnen het provinciaal beleid. Het fietspad wordt aangelegd langs een Natura 2000-gebied, nabij een open weidegebied (polder Oosterwolde) en langs het fietspad bevinden zich een aantal cultuurhistorische elementen. Op die manier behoudt het fietspad zijn hoge recreatieve belevingswaarde.

Regiospecifiek beleid

In paragraaf 3.5.3.1. van het Streekplan Gelderland 2005 blijkt dat de zonering en de maatregelen van het IIVR passen in dit streekplan; "De provincie ondersteunt de uitvoering van IIVR en verwacht van gemeenten dat zijn het inrichtingsplan zo nodig doorvertalen in hun ruimtelijke plannen".

Beoordeling

Uit het streekplan komt naar voren dat de Provincie Gelderland de maatregelen van de IIVR vindt passen in de doelstellingen welke zij beogen te behalen middels het streekplan. Het project Integrale Inrichtingsplan Veluwerandmeren is gericht op versterking van zowel natuur als recreatie langs de Randmeerkust.

In het Inrichtingsplan is de strekking en inhoudt van de 36 maatregelen uitgewerkt. Verschillende overheden hebben het convenant behorende bij het Inrichtingsplan ondertekend, waaronder ook de Provincie Gelderland en Gemeente Oldebroek. Hiermee hebben zij te kennen gegeven achter de uitvoering van de aanleg van het fietspad en het bijbehorende observatiepunt te staan.

Provinciaal beleid: Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities

Het doel van de streekplanuitwerking is de ruimtelijke regeling van behoud en ontwikkeling van de door de provincie gewenste natuurkwaliteit in de EHS. Binnen de EHS staat hierbij de "nee, tenzij" - benadering centraal. De in de streekplanuitwerking onderscheiden kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen hiervoor het toetsingskader.

De ecologische kernkwaliteiten van een bepaald gebied zijn gelijk aan de door GS geformuleerde natuurdoelstellingen voor dat gebied. Dit houdt in dat niet alleen de aanwezige natuurwaarden worden beschermd maar ook de door GS beoogde natuurwaarden. Omgevingscondities zijn de omstandigheden waaraan voldaan moet worden (omgevingskwaliteit in de zin van milieu, water en ruimte) om de ecologische kernkwaliteiten te bewerkstelligen.

Beoordeling

De openheid van de Randmeerkust komt niet in het geding door de aanleg van het fietspad daar geen gebouwen zullen worden gebouwd welke de openheid van het gebied zullen aantasten.

De relatie tussen de Randmeren en open veen- en kleigebieden langs de randmeerkust is een van de kernkwaliteiten van het gebied waarin het fietspad gelegen zal zijn. Uit het natuuronderzoek is gebleken dat het fietspad geen significante gevolgen zal hebben voor het foerageergebied. Uit het natuuronderzoek is gebleken dat het fietspad niet voor verstoring voor de vogels zal lijden.

De (potentiële) uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren tussen de Veluwe en het Randmeer zal ook niet in gevaar worden gebracht.

4.2.2. Provinciaal beleid: Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten Waardevolle landschappen

Beleid

In deze uitwerking worden de kwaliteiten van de belangrijkste Gelderse natuurgebieden en waardevolle landschappen beschreven. Het gaat om gebieden die in het Streekplan 2005 zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur en Waardevol Open Gebied.

4.2.3. Provinciaal beleid: Reconstructieplan Veluwe

Extensieve dagrecreatie is toegestaan in het plangebied, mits het past binnen de ontwikkelingsvisie van het deelgebied. Het reconstructieplan staat de uitwerking van het IIVR project niet in de weg.

4.2.4. Gemeentelijk beleid: Structuurvisie 2003

De locatie van het aan te leggen fietspad en observatiepunt is gelegen in de zone "Polder Oosterwolde polder Oldebroek en polder Hattem". In de structuurvisie is aangegeven dat de belangrijkste functie landbouw is en blijft, in combinatie met het behoud van het karakteristieke open landschap. Het beleid is niet gericht op een verdere ontwikkeling van de recreatie in dit gebied, behoudens de mogelijkheden voor routegebonden vormen van recreatie en het behoud van de bestaande recreatiebedrijven.

De kuststrook en het Drontermeer zijn in gebruik als water en moeras. Het gebied geniet speciale bescherming in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Wetland in het kader van de Wetlands-conventie. Langs de kuststrook zijn mogelijkheden om te wandelen, te fietsen of te skeeleren op de dijk.

Het project voorziet in een routegebonden fietspad. Voor de vogelobservatiepunt is gekozen voor een ontwerp wat qua geheel goed in de landelijke omgeving past. De aanleg van het fietspad en de bouw van het observatiepunt past derhalve in deze visie.

4.2.5. Gemeentelijk beleid: Meerjarig ontwikkelingsprogramma R&T

Het ontwikkelen van nieuwe thematische routes is een van de beleidsstrategieën welke worden genoemd in het Meerjarig Ontwikkelingsprogramma R&T. Het beleid van gemeente Oldebroek op het gebied van recreatie en toerisme is gericht op het aantrekkelijker maken van de gemeente voor de toerist en recreant. Dit, zowel te voet, per fiets, te paard, per water etc.

Het aanleggen van een nieuw fietspad in de polder van de gemeente past binnen dit beleid.

Daarnaast is hoge prioritering gegeven aan de verbetering van de informatievoorziening. Gemeente Oldebroek heeft in haar beleidsnotitie de hoogste prioritering gegeven aan het verbeteren van de informatievoorzieningen gericht op de toerist en recreant.

4.3. Ecologie

De locatie van het aan te leggen fietspad en het observatiepunt bestaan in de huidige situatie uit grasland. Het fietspad wordt aangelegd aan de rand van het Natura 2000-gebied "Randmeerkust".

In 2005 heeft Rijkswaterstaat een rapport opgesteld genaamd "Inschatting ecologische ontwikkelingen Veluwerandmeren 2005". Dat rapport kan gezien worden als een actualisatie van het in 2000 opgestelde rapport "Actualisatie ecologische ontwikkelingen Veluwerandmeren 2000". In het rapport uit 2005 is voor alle IIVR maatregelen een effecteninschatting opgesteld. Zo ook voor de projecten "Aanleggen fietsroute Elburg-Roggebot" (OG3) en "Aanleggen observatiepunt Noordermerk" (OG4). Uit het rapport blijkt het volgende: Van het aanleggen (en gebruiken) van de fietsroute Elburg-Roggebot worden geen effecten op de Natura 2000 waarden verwacht. De aanleg en het gebruik van het observatiepunt Noordermerk zullen naar verwachting geen effect hebben op de Natura 2000 waarden.

Om een nog beter inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en mogelijke beperkingen tot de ruimtelijke ingreep in het plangebied is door middel van een natuurtoets (augustus 2006) nagegaan of er negatieve gevolgen kunnen ontstaan voor het Natura 2000-gebied en/of voor de aanwezige flora en fauna in en rondom het plangebied. De eendenkooi hoeft niet te worden meegenomen in deze beoordeling. De eendenkooi dient ieder jaar te worden aangemeld om zijn status te behouden. Dit is niet gebeurt waardoor het zijn status .

Gelet op het feit dat het project gelegen is aan de rand van het Natura 2000-gebied "Randmeerkust" heeft de projectuitvoerder Regio IJssel Vecht in november 2006 een aanvraag voor een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet ingediend bij Gedeputeerde Staten van Gelderland voor het aanleggen van een fietspad/route in de gemeente Oldebroek en een bijbehorend observatiepunt nabij de Bolmerksluis. De provincie Gelderland heeft inhoudelijk gekeken naar de aanvraag. Nadien heeft Gelderland een advies uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Flevoland. Het Natura 2000-gebied ligt immers op grondgebied van de provincie Flevoland. In april 2007 heeft Gedeputeerde Staten van Flevoland de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet verleend. In de vergunning zijn een aantal mitigerende maatregelen genoemd die getroffen dienen te worden, namelijk:

- de werkzaamheden tussen de Bolsmerksluis en de noordpunt van het plangebied dienen niet in de periode van 15 maart tot 1 augustus uitgevoerd te worden.
- de werkzaamheden tussen de Bolsmerksluis en het observatiepunt dienen niet in de periode van 1 november tot 15 februari uitgevoerd te worden

Het resultaat hiervan is dat mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen worden voorkomen.

Op 5 december 2008 is er een nieuwe/aanvullende voortoets uitgevoerd, omdat het gewenste tracé op een bepaalde locatie met enkele meters dient te worden verplaatst. Nadien heeft de provincie Gelderland op 21 september 2009 een nieuwe Natuurbeschermingswetvergunning verleend.

Alle relevante stukken zijn als bijlage bij onderhavig bestemmingsplan toegevoegd.

Conclusie

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied en de aldaar voorkomende flora en fauna. Wel dient de initiatiefnemer zich te houden aan de voorschriften, zoals genoemd in de Natuurbeschermingswetvergunning van 21 september 2009.

4.4. Archeologie / Cultuurhistorie

Volgens de "Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden 2^e generatie" (IKAW) is het plangebied aangemerkt als "Lage archeologische trefkans". De trefkans geeft aan wat de verwachtingswaarde is voor het aantreffen van archeologische resten in de bodem. Gelet op de middelhoge trefkans kunnen er archeologisch resten in de bodem zitten.

Het fietspad wordt grotendeels aangelegd op de dijk. Een dijklichaam is geen natuurlijk element. De bovenste laag van het dijklichaam is circa 20 jaar geleden met 30-50 cm opgehoogd, waardoor het geroerde grond betreft. Dat geldt overigens voor het gehele dijklichaam. De bovenste laag grond van de dijk (die circa 20 jaar geleden is aangebracht) is van elders aangevoerd.

Het project voorziet in de aanleg van een fietspad op de dijk. Daarvoor wordt maximaal 20 cm van de dijk afgegraven, waarna er wit zand en asfalt op wordt aangebracht. De verwachting is dat de dijk nadien zelfs met circa 10 cm hoger wordt ten opzichte van de huidige hoogte van de dijk.

Het observatiepunt wordt gebouwd op een achttal palen. De palen zijn 15x15 cm groot. Gelet op het feit dat het observatiepunt op palen worden gebouwd en de palen een geringe doorsnee hebben, tast de bouw van het observatiepunt mogelijke archeologische resten in de bodem niet aan.

Conclusie

Een verkennend archeologisch onderzoek is niet nodig. Het plangebied is aangemerkt als een lage archeologische trefkans. Daarnaast gaat het om een zeer beperkte gravingsdiepte in of naast de dijk. Tevens is de bovenste laag van de dijk circa 20 jaar geleden aangebracht, waardoor het al geroerde grond betreft. De bouw van het observatiepunt heeft ook geen gevolgen voor mogelijke aanwezige archeologische resten.

4.5. Verkeersveiligheid

In de huidige situatie is geen fietspad aanwezig. Fietzers en wandelaars maken gebruik van de weg. Ook tientallen scholieren, die dagelijks over de Zomerdijk fietsen, maken veelvuldig gebruik van de Zomerdijk. Dat brengt onveilige situaties met zich mee, mede omdat de Zomerdijk een relatief smalle weg is. Door de verwezenlijking van het project wordt er een solitair fietspad aangelegd, waardoor de verkeerssituatie langs de gehele Zomerdijk aanzienlijk verbeterd.

Op één locatie loopt het nieuwe fietspad nog over/direct langs de Zomerdijk. Op die locatie worden verkeersbeperkingen aangebracht, ter voorkoming dat er onveilige situaties ontstaan. Bij het observatiepunt worden vier parkeerplaatsen aangelegd. Deze worden aangelegd op een locatie waarin de veiligheid gewaarborgd is (bijvoorbeeld niet in een bocht).

Conclusie

De aanleg van het fietspad komt de verkeersveiligheid ten goede.

4.6. Waterhuishouding

Algemeen

Tot 1 november 2003 had de watertoets uitsluitend een bestuurlijke status, gebaseerd op de afspraken gemaakt in de startovereenkomst 'Waterbeheer in de 21e eeuw' op 14 februari 2001.

Met ingang van 1 november 2003 is de watertoets nu ook wettelijk verplicht voor onder andere bestemmingsplannen en vrijstellingen op grond van artikel 19, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).

De watertoets omvat het vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in de genoemde ruimtelijke plannen en besluiten.

In het Waterplan Oldebroek staat aangegeven dat de gemeente een gezond en veerkrachtig watersysteem wil realiseren, met het oog op een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Hierbij wordt rekening gehouden met de ontwikkelingsmogelijkheden van een duurzaam watersysteem en waterketen, en overige aangrenzende beleidsterreinen. Onderdeel hiervan is het gemeentelijk beleid ten aanzien van duurzaam watergebruik. Dit is erop gericht om zo weinig mogelijk schoon hemelwater via de riolering af te voeren. Hierbij heeft het infiltreren van schoon hemelwater de voorkeur; gevolgd door het vertraagd afvoeren.

Het project voorziet in de aanleg van een fietspad (verharding). Het betreft een zeer langwerpig en smal project. Het hemelwater dat op het fietspad valt wordt in de bermen van het fietspad schoon geïnfiltreerd in de bodem. Het observatiepunt betreft een klein bouwwerk. Gezien de beperkte grootte (15 m²) van het bouwwerk wordt het hemelwater eveneens geïnfiltreerd in de bodem.

Conclusie

Gelet op de aard van het project (fietspad) en het kleine bouwwerk dat gebouwd wordt, heeft het project geen gevolgen voor de waterhuishouding.

4.7. Milieu-aspecten

4.7.1. Bodemonderzoek

Gezien de aard van het project is er geen bodemonderzoek vereist.

4.7.2. Wet geluidhinder

Het project voorziet niet in de bouw van geluidsgevoelige functies, waardoor de Wet geluidhinder niet relevant is.

4.7.3. Luchtkwaliteit

Het project voorziet niet in de bouw van gebouwen, waar een luchtkwaliteitsonderzoek voor benodigd is.

5. Economische uitvoerbaarheid

De gronden waarop het fietspad wordt aangelegd, zijn bijna allemaal in eigendom van het Waterschap Veluwe. Het waterschap verpacht die gronden aan agrariërs. De overige gronden zijn in eigendom van particulieren. Voor het project zijn in het beginstadium gelden beschikbaar gesteld. Er is ook geld vrijgemaakt voor schadeloosstelling aan de pachters.

In het projectplan "IIVR maatregel OG.2 trace Drontermeer en OG.3" is een kostenraming opgenomen voor het aanleggen van de fietsroute. Het gaat in ieder geval om een totaalbedrag van € 845.110. Vergoedingen en schadeloosstellingen aan pachters is daarbij ook meegenomen.